

Sygn. akt I C 802/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2014 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Agnieszka Wiercińska – Bałaga

Protokolant Renata Bleichert

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2014 r.

w Z.

sprawy z powództwa T. z siedzibą w K.

przeciwko M. P. (1)

o zapłatę

na skutek sprzeciwu pozwanego od nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 26 lutego 2010 roku Sygn. Akt. I Nc 347/10

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 707 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym 660 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 802/14

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Kasa (...) z siedzibą w K. domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanego M. P. (2) kwoty 2582,04 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 16 lutego 2010 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego żądania powódka przytoczyła, że udzieliła K. P. (1) pożyczki w kwocie 5400 zł na podstawie umowy z dnia 1 marca 2007 r., która to pożyczka miała być zwrócona w miesięcznych ratach do dnia 10 lutego 2010 r., jednakże w dniu 4 marca 2009 r. K. P. (1) zmarł pozostawiając po sobie zadłużenie w tytułu pożyczki, a spadek po nim, w tym długi spadkowe nabył mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 15 lipca 2009 r. sygn. akt Ns 308/09 w całości z dobrodziejstwem inwentarza pozwany. Strona powodowa wskazała, że na kwotę zadłużenia składają się kwoty: 2116,29 zł z tytułu kapitału przeterminowanego pożyczki jako należność główna, 122,05 zł z tytułu odsetek umownych, 264,17 zł z tytułu odsetek od kapitału przeterminowanego (odsetki za opóźnienie w spłacie należności głównej) oraz 79,53 zł z tytułu kosztów opłat, prowizji i upomnień, a pozwany wezwany pismem z dnia 23 listopada 2009 r. do spłaty tego zadłużenia pozostawił kierowaną do niego korespondencję bez odpowiedzi. Powódka podała, że integralną częścią umowy pożyczki jest regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) i zgodnie z §24 tego Regulaminu brak terminowej spłaty pożyczki lub raty powoduje, że należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną podlegającą oprocentowaniu, którego wysokość jest ustalana uchwałą

zarządu (...), a zgodnie z uchwałą Zarządu z dnia 25 kwietnia 2007 r. oprocentowanie należności przeterminowanych z tytułu pożyczek udzielanych po dniu 19 lutego 2006 r. zostało ustalone na czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26 lutego 2010 r. w sprawie sygn. akt I NC 347/10 (k 30) Sąd Rejonowy w Zgorzelcu nakazał pozwanemu M. P. (2) aby zapłacił powodowi O. w K. kwotę 2582,04 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym od dnia 16 lutego 2010 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Postanowieniem z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie I NC 347/10 Sąd Rejonowy w Zgorzelcu uchylił postanowienie z dnia 28 maja 2010 r. o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 26 lutego 2010 r. oraz zarządzeniem z dnia 27 marca 2014 r. uchylił zarządzenie z dnia 25 maja 2010 r. o stwierdzeniu prawomocności nakazu zapłaty wobec nieprawidłowości doręczenia tego nakazu pozwanemu i zarządził ponowne jego doręczenie pozwanemu.

W dniu 14 kwietnia 2014 r. od powyższego nakazu zapłaty wniósł z zachowaniem przepisane terminu sprzeciw pozwany M. P. (2) (k 72-75), zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych lub ewentualnie zawarcie w nakazie zapłaty zastrzeżenia z art. 319 kpc, że pozwanemu w toku postępowania egzekucyjnego przysługuje prawo do powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości majątku spadkowego.

Pozwany zarzucił, że powód nie wykazał istnienia, zasady i wysokości zobowiązania, poniesionych kosztów, opłat i prowizji, nie udowodnił istnienia przesłanek do naliczenia odsetek od kapitału przedterminowego, a nadto, że powództwo zostało wytoczone przedwcześnie, że brak jest dowodu doręczenia wezwania do zapłaty, a pozwany nie został wezwany do zapłaty zadłużeń ciążących na jego zmarłym ojcu. Dalej pozwany podniósł, że z dołączonej do pozwu przez powoda umowy nie wynika wysokość roszczenia, a zmarły pożyczkobiorca mógł w całości wywiązać się z zawartej umowy, natomiast on jako małoletni spadkobierca pożyczkobiorcy nie miał wiedzy w temacie długów spadkowych, a powód przed skierowaniem pozwu nie zawiadomił go skutecznie o istnieniu długu, przyjmując bezpodstawnie, że pozwany zamieszkuje pod tym samym adresem co pożyczkobiorca. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o ograniczenie jego odpowiedzialności do wysokości majątku spadkowego, albowiem wartość tego majątku na podstawie spisu inwentarza dokonanego przez Komornika S. przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. W. stanowiła kwotę 3990 zł, przy czym do wysokości tego majątku pozwany uregulował już dług ciążący na spadkodawcy K. P. (1) i kwota dochodzona pozwem nie może być już egzekwowana.

W piśmie procesowym z dnia 30 czerwca 2014 r. (k 99) strona powodowa T. z siedzibą w K. (uprzednio O. z siedzibą w K.) podtrzymując żądanie pozwu w całości wskazała, że cała korespondencja kierowana do pozwanego zarówno przez powoda, jak i przez Sąd i komornika nie była zwracana przez pocztę z adnotacją, że adresat pod adresem nie zamieszkuje lub też, że wyprowadził się, w związku z czym nie było podstaw do ustalania jego aktualnego adresu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 1 marca 2007 r. na skutek wniosku K. P. (1) o pożyczkę O. z siedzibą w K., zwana (...), zawarła z nim jako członkiem (...) - pożyczkobiorcą umowę pożyczki nr (...), zgodnie z którą (...) udzieliła pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 5400 zł na okres od 1 marca 2007 r. do 10 lutego 2010 r., zaś pożyczkobiorca zobowiązał się spłacić pożyczkę w miesięcznych ratach, płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik nr 2 do umowy wraz z odsetkami wg zmiennej stopy procentowej, wynoszącej w dniu zawarcia umowy 14,70 % w skali roku i uiszczyć prowizję w wysokości 5 % kwoty przyznanej pożyczki tj. 270 zł. W wypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się należnością przeterminowaną, a powódka uprawniona była do naliczania odsetek od takiego zadłużenia przeterminowanego według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w chwili zawarcia umowy 22 % w skali roku. Wysokość stopy procentowej dla należności przeterminowanych ustalał w drodze uchwały Zarząd (...), z

zastrzeżeniem, iż maksymalna stopa procentowa dla należności przeterminowanych nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP.

(dowód: umowa pożyczki nr (...) z dnia 1 marca 2007 r. k 17-18; Regulamin udzielania kredytów i pożyczek przez (...) k 19-29.).

Zgodnie z uchwałą Zarządu (...) odsetki karne od zadłużenia przeterminowanego od dnia 19 lutego 2006 r. stanowiły czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w skali roku.

(dowód: uchwała nr 3 z dnia 25 kwietnia 2007 r. k 26).

W dniu 4 marca 2009 r. w Z. zmarł K. P. (1). Sąd Rejonowy w Zgorzelcu w sprawie sygn. akt Ns 308/09 prawomocnym postanowieniem z dnia 15 lipca 2009 r. stwierdził, iż spadek po K. P. (1) nabył na podstawie ustawy w całości z dobrodziejstwem inwentarza M. P. (2) jako jego syn.

(dowód: postanowienie z 15.07.2009 r. k 10 akt Ns 308/09 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu).

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. W. w sprawie sygn.. KM 2949/09 sporządził spis inwentarza po zmarłym K. P. (1), którego majątek obejmował: udział wynoszący 1/2 w samochodzie osobowym marki F. (...) nr rej. (...) rok prod. 1998 o wartości 600 zł oraz 339 akcji imiennych serii (...) od nr (...) do nr (...) Kopalni (...) SA w B. o wartości nominalnej 10 zł każda. Łączna wartość majątku spadkowego K. P. (1) stanowiła kwotę 3990 zł.

(dowód: akta KM 2949/09 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu zawarte w aktach Ns 308/09 Sądu Rejonowego w Zgorzelcu).

Pismem z dnia 23 listopada 2009 r. skierowanym na adres Z. ul. (...) strona powodowa wezwała pozwanego M. P. (2) jako spadkobiercę K. P. (1) do zapłaty należności z tytułu zwrotu należnego świadczenia wynikającego z udzielonej pożyczki S. H. stanowiącego na dzień 23 listopada 2009 r. kwotę 2484,63 zł. Pismo mimo jego dwukrotnego awizowania nie zostało odebrane przez pozwanego M. P. (2).

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 23 listopada 2009 r. skierowane do pozwanego wraz z potwierdzeniami nadania k 22-23).

Dnia 12 kwietnia 2012 r. O. zmieniła nazwę na T.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art.720§1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Dokonując analizy treści umowy należy stwierdzić, że O. w K. zobowiązała się przenieść na K. P. (1) własność środków pieniężnych w kwocie 5400 zł, zaś K. P. (1) zobowiązał się zwrócić tę kwotę, powiększoną o odsetki umowne według zmiennej stopy procentowej, wynoszącej w chwili zawarcia umowy 14,70 % w skali roku w miesięcznych ratach, płatnych w sposób określony w planie spłaty. Przy czym poza sporem jest okoliczność, iż K. P. (2) dokonał spłaty części pożyczki, jednakże zmarł 15 lipca 2009 r., a roszczenie o zwrot pozostałej części pożyczki zgodnie z postanowieniami Regulaminu i Statutu (...) stało się wymagalne z tym dniem wobec ustania jego członkowska w (...) wskutek śmierci.

Należy w tym miejscu wskazać, że w drodze sukcesji uniwersalnej na spadkobiercę przechodzi ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego. Od chwili otwarcia spadku następca prawny spadkodawcy ponosi osobistą odpowiedzialność za długi spadkowe. Z uwagi jednak na to, że nabycie spadku w chwili jego otwarcia ma charakter tymczasowy, konieczne jest uregulowanie zasad i zakresu odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania, uwzględniające jego sytuację prawną przed przyjęciem spadku, jak też po jego przyjęciu oraz sposób przyjęcia spadku. Zgodnie z art. 1030 zd. 1 kc do chwili przyjęcia spadku spadkobierca (spadkobiercy) ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe

tylko ze spadku, natomiast złożenie oświadczenia o przyjęciu spadku lub też definitywne nabycie spadku na skutek upływu terminu do złożenia oświadczenia (art. 1015 kc) zmienia zasady odpowiedzialności za długi. Zgodnie z art. 1030 zd. 2 kc od chwili przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe z całego swojego majątku. Spadek jako odrębna masa majątkowa przestaje istnieć, staje się składnikiem majątku osobistego spadkobiercy. Spadkobierca wprawdzie ponosi odpowiedzialność całym swoim majątkiem za długi spadkowe, ale na zakres tej odpowiedzialności ma wpływ sposób przyjęcia spadku. W myśl art. 1031§ 2 kc w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy przytoczyć, że w zawisłej sprawie spadkobiercą po zmarłym w dniu 4 marca 2009 r. K. P. (1) jest jego syn M. P. (2), który mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie Ns 308/09 nabył spadek po nim w całości z dobrodziejstwem inwentarza, w związku z czym jego odpowiedzialność za zobowiązania K. P. (1) ograniczona jest do wartości aktywów spadku po nim, czyli de facto do kwoty 3990 zł stanowiącej równowartość majątku pozostawionego przez spadkodawcę, w postaci udziału 1/2 w samochodzie osobowym (600 zł) oraz 339 akcji (...) SA w B. (3390 zł).

W toku sprawy pozwany jako następca prawny K. P. (1) powoływał się na ograniczenie swojej odpowiedzialności do wysokości wartości spadku pozostawionego przez jego spadkodawcę. W tym miejscu należy przytoczyć przepisy, zgodnie z którymi, ograniczenie odpowiedzialności dłużnika-spadkobiercy może być zastrzeżone w wyroku (art. 319 kpc) bądź w klauzuli wykonalności nadanej przeciwko spadkobiercy (art. 792 kpc), przy czym artykuł 319 kpc uprawniający Sąd do ograniczenia w sentencji wyroku zakresu odpowiedzialności dłużnika za dług spadkowy do wartości stanu czynnego spadku wobec przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza z art.1031§2 kc, nie daje podstawy do oddalenia powództwa wytoczonego przez wierzyciela spadkodawcy na tej podstawie, że zmarły nie pozostawił spadku, czy też wartość spadku jest niższa niż zobowiązanie spadkodawcy. Ustalenie, czy istnieje spadek (majątek) pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 1976 r., sygn. IV PR 135/76).

Zasada kontrydiktoryjności (wyrażona w art. 6 kc i art. 3 i 232 kpc) w procesie cywilnym, usuwa zasadę odpowiedzialności Sądu za rezultat postępowania dowodowego, zachowując pewne uprawnienia Sądu, ograniczając jego obowiązki, dysponentami postępowania są strony. Stosownie do przepisu art. 232 kpc strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przepis ten oznacza więc, że skoro powódka twierdziła, iż przysługuje jej względem pozwanego wierzytelność w łącznej wysokości 2582,04 zł z tytułu umowy pożyczki, to powinna to udowodnić.

Mając na względzie skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut co do niewykazania wierzytelności powoda, wynikającej z umowy o pożyczkę udzieloną K. P. (1) przez (...) (...) w K. – K., wobec braku udowodnienia wysokości zobowiązania, jak również poniesionych kosztów, opłat i prowizji, a zatem de facto podstawy faktycznej do naliczenia tych należności należało podnieść, że strona powodowa w niniejszym procesie nie przedstawiła dowodów, z których wynikałaby wysokość wierzytelności istniejąca po jej stronie względem pozwanego za zobowiązania K. P. (1) z tytułu umowy pożyczki, bowiem jedyny dowód przedstawiony przez stronę powodową stanowiła umowa pożyczki wraz z regulaminem, a nie dotyczyły one jednak wysokości wierzytelności, do której spłaty był zobowiązany pozwany według stanu na chwilę otwarcia spadku. W szczególności strona powodowa nie przedstawiła dokumentów, które umożliwiałyby zweryfikowanie przypadających jej należności, przede wszystkim na ich podstawie nie można było ustalić w jaki sposób i na jakiej podstawie materialnej (konkretnego zapisu umowy) i faktycznej (zdarzenia przewidzianego w konkretnym zapisie umowy) powód obliczył wysokość zadłużenia po stronie pozwanego (por. wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w sprawie sygn. II Ca 394/14 na skutek apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu sygn. akt IC 2085/13). Nie przedstawiła strona powodowa chociażby historii transakcji na rachunku obsługującym pożyczkę, rozliczenia wpłat pożyczkobiorcy, które bezspornie w części zostały dokonane, jak również tabeli opłat, prowizji i wysokości odsetek umownych, czy też jakiegokolwiek dokumentu, z którego by te należności wynikały, a także planu spłaty pożyczki z dnia 1 marca 2007 r. Brak szczegółowego rozliczenia należności dochodzonej pozwem w kontekście częściowej spłaty pożyczki dokonanej przez pożyczkobiorcę, kwestia ewentualnego księgowania,

rachowania wpłat dokonywanych przez niego, nadto brak wskazania poszczególnych okresów, dat wymagalności odsetek umownych, jak również odsetek karnych, udokumentowania poniesienia oraz podstawy, źródła do naliczenia opłat, prowizji i upomnień uniemożliwiały ustalenie należności przypadającej powodowi, a tym samym uwzględnienie powództwa. Pozwany zarzucając, że wysokość żądania jest nieudowodniona, przerzucił ciężar dowodu na stronę powodową, która fakt wysokości zobowiązania z tytułu umowy pożyczki, zgodnie z dyspozycją art.6 kc winna udowodnić, chcąc skutecznie dochodzić od niego żądania określonego w pozwie, a czego bezspornie nie uczyniła.

Z tych względów powództwo jako pozbawione uzasadnionych podstaw podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu, w tym kosztów postępowania zażaleniowego co do postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, Sąd orzekł na podstawie art.98 kpc.